

grobove dveh župnikov in dveh dijakov dični spomeniki. Clovek ne bi morgotal, ako bi se Kr. odtod v siromaštvu bil odselil, pa ni tako, zapustil je vinograd naslednikom in štrinjak vina naslednikom ali samo nasledniku. Na mnoga leta, če ne na večno, bi bili zanemarili nehvaležni jegovi prijatelji, znanci in častilci jegov spomin, ako se ne bi bila sprožila blaga misel iz dolžne hvaležnosti jegovemu duhu in spisom, veliko besedo osnovati, da se v nji ponovi vredno spoštovanje in češčenje delavnemu in iskrenemu Slovencu. Ta pomisel je rodila drugo, namreč, da se iz radovoljnih daril in prineskov postavi dično znamenje na prah in kosti blagega trupla, naj kaže ponosno poznim vnukom, da smo umeli ceniti narodnega pisatelja. Namen odborov in tudi mnogih darovnikov je bil krasen oznanilnik jegovega delovanja in skrbi za razkritje davnih slovenskih zgodeb, dajati na pokojnikov grob, zato smo po mnogem posvetovanju odločili „zgodovino“ v podobi za tolmačnico Kr. slave; toda od neke strani je hitro nastal krik in vik; to je poganski spomenik, ne dohaja se za krščansko pokojišče itd., in isto se je marljivo trobilo med narodom. Sram bodi tolike mračnjake v devetnajstem stoletju. Kaj pa se na primer dohaja za graško ali beško pokojišče? V rokah imamo posnetek samih alegoričnih spomenikov z beškega grobja, pa nikdor v tem ne vidi kake nespodobnosti, ne isti stožernik Rauscher, stvarnik konkordata, marveč umetnost in slavni spomin na vredna dela. Kaj in kaka pa neki je vpodobljena „zgodovina“ (Klio), da se toliko črti? Ta vam je, predragi Slovenci! prekrasna devica modrica, ktera skrbno in točno zapisuje slavna, poštena, junaška dela, da je hvale in priporočuje na posnem, ter čisla jihove vršnike; graja pa tudi nesprosljivo in brez obzira vsako črno in hudobno delo, bodi si od kogarkoli, bodi si od venčane glave ali od visoke kape, ki v javnosti žive; ne prizanaša in ne sme prizanašati nikomur, zato se imenuje luč resnici, priča časom, oživljanje pameti, učiteljica življenju, oznanjevalka davnosti, iz teh vzrokov ravno ima mnogo sovražnikov med črnovestniki in mračnjaki. Je li zgodovina v podobi toliko gnjusnega in odurnega vida, toliko mrzka pošast ali strašilo, da bi služila v pohujšanje? Nikakor, ona je krasna devica, ovenčana z lovor-vencom, ogrnena v dopetno obleko, v desnici drže pisalo, v levici pa zavitek papira, kamor marljivo črta zgodbe. Kdo razumen bi se mogel na tem spodtikati? Nepristrana sodnica pa je nam krščanom ravno tako potrebna, kakor je bila omikanim Grkom in Rimljanom. Ker pa je Kr. pridno iskal in zapisaval davne zgodbe naših prednikov, zato mu najlepše pristoji spomenik zgodovina. Da se pak ognemo vseh nepotrebnih neprilik in nespametnih ter budalastih ovir, postavimo zunaj posvečenega torišča na Crkevnjaku, kjer je Kr. pisal in potnikom Rusom *) deklamoval pesem „Crkevnjak“, spomenik, kteri bode vekovom glasil slavo pokojnikovo, pa tudi jarno tolmačil, da ni našel milosti na Krempljnovih ostankih oznanjevati slave crkvenega in zgodovinskega pisca in narodnjaka.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarske stvari.

o gozdih.

(Konec.)

Ne rekaj: „Saj se haska ne dočakam!“ Tudi jaz ne. Pa vendar sem dva jerbasa želoda in en jerbas kostanjev zasaditi zaukazal. Kar sem ga leta 1865 jeseni zasaditi dal, je nekteri hrastič v boljši zemlji že nad dva čevlja visok. — Sram bi me bilo od temena do pete, ko bi se reklo: Ta kraj, ta gozd je moj; in tako zanemarjen zapuščen! Tudi meni se je reklo: „Vas bo že zdržalo.“ Tako zapravljeniki govori in neumneži ravna, kar pa jaz nočem biti; raje nič imeti, kakor pa zanemarjeno. Res je jako žalostno le enega, da ne rečem toliko malopridnežev v bližinah najti, koji so le v sramoto in škodo vsakemu poštenjaku, ki brez ozira kot neumna živina naj lepša drevesa: hrastova, jesenova, kostanjeva, smrečina, mecesnjeva, brezina itd. pohrustajo, v sredini posekajo, pokradejo, ali jih vence, veje

*) Kuharica Marinka je pripovedala, da sta slavna Rusova rabila svoj moskovski govor, hote ji kaj dopovedati, in prosta ženka ju je umela, in nasprotno.

oklestijo, da potem kumarno rastejo ali še celo posahnejo! — In kdo je temu kriv? Deloma nekteri učeniki, koje take hudobe in pregrehe malo brigajo bodisi vedoma, kar je še hujše spričevalo uboštva za nje, ali pa nevedoma, kar pa jih hmanjost potrduje spet v lastno sramoto. — Deloma pa tudi stariši nič vredni, ki si pred ženo na ramena naložijo, kot so se naučili: „Odkod da kruh pride“; — in tako le revščino pomnožujejo. — Iz dveh jih je po troje, šestero, desetero — in vsak hoče oblečen — še lepo oblečen in sit biti. — Ni ga soli, drv, denarja, kruha, oblačila itd. med tem ko je tega vsega v obilnosti bilo pred poroko: po krčmah, plesih crkvanju, sejmihi itd. se sučejo. Samo v glavi nič prave soli, in v srcu nobene poštenosti ni: Kdor nič ne zna, nič ne velja. Zato še enkrat trdim: „Uči se, od kod kruh pride“; Zakaj le uni bo kruha imel, ki se kaj nauči in v krščanskih čednostih vadi, kakor: delavnosti, pravičnosti, varčnosti, odkritosrčnosti, poštenosti, zmernosti, skrbnosti, pohlevnosti, nedolžnosti, vbogljivosti itd. itd. le taki bo sam kruha imel, in ga zamogel še drugim deliti. Nikoli pa ga nebo imel: pijanec, nemarnjak, postapač, razujzdanec, tat, krivičnež, lažnik, prevzetnež, zapravljenik, tepež itd. itd. in ako ga ima, ga roparsko vživa: Dober kristjan je dober izgledni gospodar; slabi se imena ni vreden. — Sadite toraj vsi skrbno želod, kostanje, hoje, smreke, jesene itd. in varujte se sami ptujega blaga, ob enem pa vsem svojim prepovedujte naj manjše poškodovanje ljudske, ptuje reči; tako sebi čast in vsej bližini veselje narejate, blagostan pa pospešujete. Vi pa kočarji in vincarji, ki nimate drv, ne kradite za božjo voljo, izvolite si kako drevo, ali seženj drv, in s težaškim delom odslužujte, kakor pošteni vašega stanu tako delajo, da si črne vesti ne narejate in hudičem vmaknete, kajti tat je vrag, ki ne gleda na škodo narejeno, marveč na svoj plen, rop, česar nas Bog varuj!

Toliko vam svetuje vaš iskreni prijatelj

Jančar.

Gozdnarstvo.

(Kako dolgo trpi les, ako se poseka o različnem času? — Iz četireh smrek, ktere so bile celo jednako stare in so izrastle oni isti zemlji, in ktere so bile na videz celo jednako zdrave, se so iztesala četiri jednaka brvna in so se celo jednako obtežila. Pri tem se je pokazalo, da je brvno iz onega drevesa, ktero je bilo posekano mesca januarja za 12 procentov menje, ono mesca februarja posekano za 20 pretv. menje in ono mesca marca posekano za 38 pretv. menje nosilo, kakor ono, ktero je bilo posekano mesca decembra.

Dve celo jednaki smreki ste se zakopale v volhko zemljo in ona, ktera je bila posekana mesca februarja je po 8 letih že celo strohnela, ona pa, ktera je posekana bila mesca decembra še je po šestnajsetih letih bila celo trda. Pri dveh kolesih so se celo jednaka bukova platišča napravila in jednako rabila in ona, ktera so bila napravljena iz drevesa, ktero se je posekalo mesca februarja, so se porabila po dveh letih, ona pa, ktera so bile napravljena iz drevesa, ktero se je posekalo mesca decembra so trpela šest let. Kar se tiče luknjičavnosti (porozitete) lesa mesca decembra posekanega voda celo ni mogla premočiti, mesca januarja posekanega, je že premočila, in mesca februarja posekanega še lože in tako naprej. — Tudi drva za kurjavo so naj bolj izdatna ona, ktera se posekajo mesca decembra. Kaj iz vsega tega sledi, ni treba dalje govoriti.

Boj soper zakon, šole in konkordat.

Na cedilo djal.

Branko - Čuš.

Pri sv. Lenartu v slov. goricah je zbrano okrajno zastopništvo, ima se napraviti prošnja do visoke zbornice poslancev na Dunaju: naj „korajžno“ odpravi konkordat, kristjanske šole in crkvene zakonske postave. Neka modra (!) glava *) odpre usta in govori: „Včeraj so tam gori pri sv. Barbari spüvano crkev žegnavali — kakor Vam je znano; —

*) Bil je nekđajni bogoslovec Wabushegg, vulgo Babosek, ki je tako lehkomisljeno in babje govoril soper crkev, ktera ga je zastopnik pisatelj.